

Bronastodobni zaklad iz Cajnarjev pri Cerknici

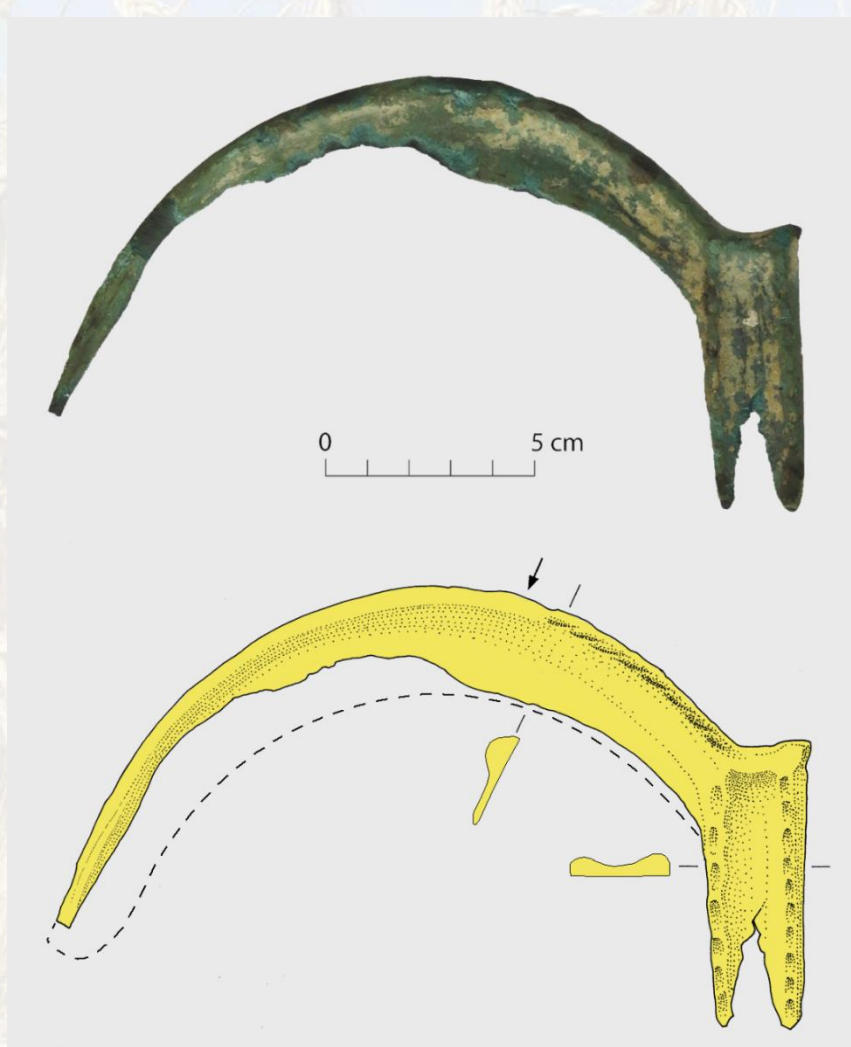
Primož Pavlin in Slavko Rudolf

Arheološke najdbe delimo na naselbinske, grobne in zakladne. Četrta kategorija so t. i. posamezne najdbe. Pri slednjih gre za posamične, v preteklosti izgubljene predmete, najdene izven naselij ali grobov.

Leta 1958 ali 1959 je danes že pokojni France Rudolf sodeloval pri gradnji industrijskega obrata, tovarne eteričnih olj (kasnejše Iskre) v Cajnarjih. Pri zemeljskih delih je naletel na zaklad, ki sta ga sestavljala dva ulita bronasta srpa. Z izrazi zaklad, depo in zakladna ali založna najdba, arheologi imenujemo dva ali več na istem mestu odloženih ali zakopanih predmetov. Eden od srpov se je izgubil, ohranjenega predstavlja v nadaljevanju.

Bronast srp je bil prvotno zlatorumene barve, čas pa ga je prekril z modrozeleno patino. Na ročaju ima dve rebri, okrašeni z jamicami. Zunanje ročajno rebro sedlasto preide v hrbtno

rebro, ki se razmeroma strmo dviga proti vrhu rezila srpa. Začetek hrbtnega rebra je okrašen z zarezami. Notranje ročajno rebro poteka naravnost proti hrbtnemu rebro. Zaradi klepanja in brušenja je rezilo močno zoženo in obrabljeno. Mesto ulivanja je na hrbtu srpa. Dolžina srpa je 18 cm, višina 10,5 cm, širina ročaja 2,3 cm, teža 81 g.

Sl. 1: Srp iz Cajnarjev (risba: Tamara Korošec; foto: Slavko Rudolf)

V Evropi je ohranjenih samo še trinajst srpov, ki tipološko odgovarjajo srpu iz Cajnarjev. Njihova najdišča ležijo večinoma v jugovzhodnih Alpah in zahodnem delu Panonske kotline, po en primerek sta še iz srednje Bosne in Benečije v Italiji. Pomenljivo je, da je kar pet srpov najdenih v Sloveniji.

Od trinajstih srpov je eden iz zaklada, katerega sestava ni zanesljiva, štirje so posamezne najdbe, osem jih izvira iz osmih zakladov. Vseh osem zakladov je bilo zakopanih v mlajši bronasti dobi, v 12. st. pr. n. št. V ta čas sodi torej tudi naš srp.